Lotgevallen van de familie Von Schafthausen

Jakob Rakers

LOTGEVALLEN VAN DE FAMILIE VON SCHAFTHAUSEN

Een ontroerende familie roman

INHOUD

Proloog 6
1. Mobilisatie 8
2. Huwelijk 10
3. Gezinsuitbreiding 12
4. Spanningen 15
5. Verzoening 22
6. Donkere dagen (1) 28
7. Veldslag 37
8. Kerstgedachte 39
9. Herademing 41
10. Dreigende voorboden 42
11. Donkere dagen (2) 46
12. Het tij keert 62
13. Romance 66
14. Afscheid 74
15. Noodlot 76
16. Zonniger tijden 81
17. Onverwacht bezoek 85
18. Openbaring 91
19. Hereniging 95

Epiloog 97

Schreiben was man will, ist garnischt; aber schreiben,
was die anderen lesen wollen, das ist Kunst.

Ossip Kalenter (pseudoniem van Johannes Burkhardt)
aan Erich Kästner, 1924.

proloog

De in deze roman voorkomende personages, incidenten, handelingen, gesprekken en gebeurtenissen, alsmede diverse plaatsen van handeling zijn fictief.
Verder berust elke gelijkenis van figuren of voorvallen in dit verhaal met werkelijke personen of gebeurtenissen op puur toeval.

De politieke- en militaire machtsverhoudingen van vóór, tijdens en na Wereldoorlog 1 op het Europese- en Wereldpodium zijn in non-fictie verband, als historische wetenswaardigheden, in samenhangend verband met de belevenissen en de gemoedstoestanden van de hoofdpersonen, in het tijdsbeeld van de roman verweven.

Emmen, februari 2013

De auteur.

…… De avond maakte geleidelijk aan plaats voor de nacht. Donkere, dreigende wolken verdrongen de laatste zonnestralen. Heel in de verte riep nog een koekoek. De natuur was afwachtend, beangstigend stil.

Ineens hoorde Charlotte fluisterende stemmen op het terras. Ze herkende de stem van Gregor, die tegen iemand in zijn nabijheid zei: ' als ik het wel heb, hoor ik ze aankomen, dat tuig. Wel, ik heb ze gewaarschuwd, ze zullen er van lusten!' en hij laadde zijn dubbelloops met een tweetal hagelpatronen.

De persoon naast hem op het bordes antwoordde met grimmige stem: ' ik sta je bij Gregor en ik zal ze met mijn pistool van het erf schieten, net zo lang tot de laatste zijn adem heeft uitgeblazen. Ik zal ze zo nodig met mijn zwaard doorklieven!'

Charlotte verstarde: de tweede stem was die van Heiny!

Ze wilde uit bed springen, om haar geliefde te omhelzen, maar daar kreeg ze de tijd en gelegenheid niet voor. Buiten ving het gevecht aan. Een tiental indringers drong, onder luid gejoel, gewapend met geweren en stokken, de oprit op!

Heinrich ritmeester von Schafthausen brulde de indringers toe: 'nog één stap verder op mijn erf en je laatste uur is geteld'. Bij wijze van machtsvertoon loste hij met luide knal een pistoolschot over de hoofden van het strijdlustige gezelschap, dat op de oprit even geschrokken tot stilstand was gekomen, maar direct daarop ook tot actie overging.

De horde naderde, al schietend het bordes.

Heiny en Gregor beantwoordden het vuur met hun schiettuig. Luide knallen verstoorden de hemelse stilte rondom huize "Veldzicht". Glasgerinkel van kapot geschoten ramen en het lawaai van de vuurgevechten deden Helena, de kleine Annette en de ouders van Charlotte zich in doodsangst verschuilen op de grond, achter het bed van Charlotte, die, luid snikkend, onder een kussen op haar gezicht, ineen gekrompen elk geluid van buiten met kloppend hart aanhoorde.

Na weer een schot vanaf de oprit, slaakte Heiny een doordringende kreet: 'Gregor, ik ben in mijn borst getroffen en prompt stortte hij neer, met de hand naar zijn borst grijpend. Net, toen Gregor de helpende hand wilde bieden, raakte een kogel hem pal in zijn voorhoofd. Hij klapte achterover tegen de muur en viel vervolgens, nog onder het uitroepen: 'Ritmeester, ik ben ook getroffen' stervende op de grond neer ……..

1

Mobilisatie

Op 28 juni 1914, tijdens een rijtoer door Sarajevo, kwamen aartshertog Franz Ferdinant, de Oostenrijks-Hongaarse troonopvolger en zijn vrouw Sophie, door moordenaarshand om het leven.

Het drama zou de directe aanleiding vormen voor het ontstaan van de Eerste Wereldoorlog.

.

En de oorlog brak uit, in augustus 1914, met ongemeen, ongekende dramatische gevolgen. Hoewel de oorlog pal naast de landsgrenzen in alle hevigheid losbarstte, handhaafde Nederland, na het leger "voor het geval dat" te hebben gemobiliseerd, zijn neutraliteit!

Zo verging het ook ritmeester Heinrich baron von Schafthausen, achtentwintig jaar oud, beroepsmilitair-cavalerist, gelegerd in het garnizoen Amersfoort.

Hij was al maandenlang met zijn eskadron stand-by op de Prins Willem 3 kazerne der bereden Wapens Artillerie en Cavalerie van het 4e regiment Huzaren van Boreel te Amersfoort, om mogelijke agressieve elementen buiten de landsgrenzen te houden.

Op een zonovergoten dag op 9 augustus 1886 aanschouwde Heinrich baron von Schafthausen, voor intimi Heiny, voor het eerst het levenslicht. Heinrich groeide voorspoedig op in een beschermde adellijke, weldadige omgeving, was een uitblinker op school en studeerde cum laude af in de wis- en natuurkunde op de universiteit in Berlijn.

De baron werd beroepsofficier in het Duitse leger.

Heinrich was de kleinzoon van een gefortuneerde aristocratische Pruisische kolonel, die, na zijn vrouw kortelings daarvoor vanwege een ongeneeslijke ziekte had verloren, tijdens een jachtpartij door de val van zijn paard noodlottig om het leven was gekomen.

Zijn enige zoon, Conrad, die, tot groot verdriet van zijn ouders, niets met het leger op had, had zich na zijn geneeskundige studie gespecialiseerd in de tandheelkunde. Als enige erfgenaam kwam Conrad, naast een drietal kapitale landhuizen, nog in het bezit van enkele honderden hectares landbouwgronden en jachtterreinen, gelegen rondom zijn woonplaats Luckenwalde, zo'n zeventig kilometer ten zuiden van Berlijn gelegen.

Ilse, barones von Schafthausen, was de toegewijde echtgenote van Conrad baron von Schafthausen. Zij was jarenlang verpleegkundige geweest in het Orts Krankenhaus in Luckenwalde, om vervolgens haar man te assisteren in de tandartsenmaatschap.

Een jaar voor het uitbreken van de oorlog besloot de tandartsenmaatschap, waarvan Conrad von Schafthausen inmiddels vennoot was, vanwege betere perspectieven, te verhuizen naar Nederland. Zo gezegd, zo gedaan: het gezin von Schafhausen betrok een klein, pittoresk verbouwd boerderijtje in het vredige dorpje Achterveld, in de nabije omgeving van Amersfoort.

Conrad von Schafthausen had zijn ook al enige nazaat, Heinrich, na zijn afstuderen aangeraden een post-academische studie medicijnen te volgen en bij hem in de maatschap te gaan werken.

Maar tot groot verdriet van pa had Heiny kennelijk de genen van zijn grootvader: hij wilde zijn grote voorbeeld volgen en ook beroepsmilitair worden!

En zo geschiedde: ritmeester baron Von Schafthausen (inmiddels tot Nederlander genaturaliseerd), werd een voorbeeldige, uit het Pruisische hout gesneden gedisciplineerde Nederlandse officier bij het Wapen van de Cavalerie.

2

Huwelijk

Donderdag 29 augustus 1914, een stralende, wolkenloze, zonovergoten dag.

In de tuin van de familie von Schafthausen aan de Voorste Rou no. 3 te Achterveld was het een drukte van belang.

Het gesjilp van de huis- en heggenmussen, die met veel energie en moederliefde hun hongerend nageslacht voeren, werd overstemd door het geroezemoes van het op een amicale wijze met elkaar converserende feestgangers.

Alle ingrediënten waren aanwezig om de officiële gebeurtenissen van de afgelopen uren af te ronden met een gezellig, ontspannen, sfeervol tuinfeest. Dit ter ere van het zojuist beklonken en ingezegend huwelijk van ritmeester Heinrich baron von Schafthausen en zijn lieftallige bruid, Charlotte, tot voor kort freule- thans barones van Heumen tot Buren.

Het kleine kerkje in het dorp was tijdens de plechtige trouwdienst in jaren niet met zoveel belangstellenden vereerd geweest. Vele notabelen uit het dorp en directe omgeving, vrienden en collega's van het pas getrouwde stel gaven acte de présence.

Collega-officieren van Heinrich lieten zich maar al te graag in hun prachtig uitgedost ceremonieel tenue door de burgerij bewonderen. Het was een komen en gaan van een verscheidenheid aan schitterend gekleurde koetsen en calèches.

Enkele notabelen, waaronder de dorpsdokter, de notaris en een drietal stafofficieren waren door hun in gala geklede chauffeurs, in hun glanzend gepoetste automobielen, voorgereden.

Charlotte, freule van Heumen tot Buren, geboren 6 februari 1889, stamde uit een oud, adellijk geslacht. Haar vader, Clemens baron van Heumen tot Buren, was een telg uit een rijke, adellijke familie, die door goed beheer en voordelige verkoop van landerijen tot de rijke adel werd beschouwd.

De moeder van Charlotte, Isabel, barones van Heumen tot Buren, was van gegoede, burgerlijke afkomst. Zij was jarenlang verpleegster geweest in het streekziekenhuis te Amersfoort, op de afdeling kindergynaecologie en genoot, naast haar man, veel aanzien in hun woonplaats Lage Vuursche.

Als enig kind ontbeerde Charlotte zo nu en dan een broertje of zusje als speelkameraadje.

Het liep tegen vijven en het tuinfeest was geleidelijk voorbij zijn hoogtepunt. Menig feestganger werd per rijtuig opgehaald en vertrok in opperbeste stemming huiswaarts.

"Zullen we nog een ritje door het dorp maken?," stelde Charlotte haar nieuwbakken echtgenoot voor. "Ik ben eigenlijk een beetje moe van het hele gebeuren van vandaag. Het is nu nog aangenaam warm buiten. Een ritje in de landauer zorgt voor wat rust en afkoeling, vind je ook niet Heiny?"

De ritmeester knikte instemmend, hoewel hij, na de nodige glazen wijn en de door het protocol en de feestelijke ambiance opgedrongen conversaties, eigenlijk liever in zijn schommelstoel op het terras was blijven dommelen. Maar hij wilde zijn pas verworven eega haar plezier niet ontnemen.

Het glimmend opgepoetste roodbruine rijtuig stond reeds op de oprit op zijn passagiers te wachten.